

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

20 juli 2022

Bestuursreactie NWO en KNAW bij rapport Taskforce Klimaat

Op 8 juli 2022 hebben de besturen van NWO en KNAW het rapport van de Taskforce Klimaat, getiteld Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN), ontvangen. De Taskforce Klimaat heeft, onder voorzitterschap van prof. dr. Heleen de Coninck, in een periode van drie maanden een rapport opgeleverd waaruit op overtuigende wijze de urgentie en noodzaak van versnelling en verbinding in het klimaatonderzoek blijkt.

NWO en KNAW zijn de leden van de taskforce en van de subtaskforces, zeer erkentelijk voor het rapport en onderschrijven de doelstellingen en oplossingsrichting in de vorm van een 'Klimaatonderzoek Initiatief Nederland', met drie pijlers: een onderzoeksprogramma, een pact en een centrum ter ondersteuning daarvan. In deze reactie gaan wij in op een aantal elementen van het rapport en op de wijze waarop wij voornemens zijn het initiatief verder te brengen en te implementeren.

NWO en KNAW hebben de Taskforce Klimaat in februari 2022 ingesteld naar aanleiding van het advies van de Permanente Commissie Nationale Instituten (PCNI). Eerder al voerden NWO en ZonMw een verkennend traject uit waarin de noodzaak tot vergaande integratie binnen de klimaatgerelateerde wetenschappen duidelijk werd en ook de KNAW had een paar maanden daarvoor klimaat als speerpunt benoemd. De PCNI deed in haar eindrapport de oproep om de handen ineen te slaan op het gebied van klimaatonderzoek en daartoe een nieuw en breed gedragen nationaal initiatief te nemen, dat de noodzakelijke intensivering van het onderzoek binnen alle relevante disciplines kan versnellen. De taskforce die werd ingesteld, bestond uit elf wetenschappers uit verschillende disciplines en werkzaam bij verschillende type onderzoeks- en kennisinstellingen. De taskforce werd aangevuld met twaalf additionele leden waarmee het aantal onderzoeksdisciplines en perspectieven verder werd uitgebreid.

De taskforce geeft op overtuigende en indringende wijze aan waarom een nationaal initiatief op het gebied van klimaatonderzoek (in de brede zin van het woord en vanuit alle disciplines en onderzoeksbenaderingen) noodzakelijk is om de door het IPCC beschreven noodzakelijke systeemtransities te realiseren.

De taskforce adviseert een samenhangend, nationaal initiatief langs de boven genoemde drie pijlers (programma, pact, centrum) op te richten, en daarmee snel te beginnen; de urgentie van klimaatverandering duldt geen uitstel. Het initiatief heeft als overkoepelend doel het klimaatgerelateerd onderzoek in Nederland integraal te versterken, verbinden, verdiepen en verbreden ten behoeve van een versnelling van onvermijdelijke klimaatgerelateerde systeemtransities. Het initiatief richt zich in eerste instantie op de korte en middellange termijn, waarvoor veel nieuwe, integrale kennis nodig is. De taskforce bepleit ook een transitie in het doen van onderzoek: echte co-creatie vanaf het begin van alle projecten, een sterk verankerde inter- en transdisciplinariteit, vergaande samenwerking en opzoeken van synergie in plaats van concurrentie en de vanzelfsprekende vertaling naar, en

aansluiting op praktijk en beleid moet de kennisproductie en –toepassing versnellen en verbreden. De urgentie, reikwijdte en complexiteit van de klimaatuitdaging dwingen ook de kenniswereld tot een rigoureuus omdenken, aldus de taskforce.

De besturen van NWO en KNAW onderschrijven de urgentie en omarmen de voorgestelde vorm die dit initiatief zou moeten krijgen volgens de taskforce. De besturen zijn onder de indruk van de vernieuwing die hieruit spreekt. Het rapport is indrukwekkend, inspirerend en innovatief. De nadruk op het versnellen van de systeemtransities is een belangrijk uitgangspunt. Het rapport maakt tevens duidelijk dat we het wetenschappelijk onderzoek niet zozeer als einddoel moeten zien, maar juist als startpunt van oplossingen waarin wetenschappers samen met de maatschappelijke actoren de resultaten van onderzoek verder brengen.

Een aantal zaken uit het advies behoeft nog nadere uitwerking; uitwerking waarbij de input vanuit het bredere kennisveld onontbeerlijk is. De periode juli-september willen we daarom gebruiken om met de kennisinstellingen en andere belanghebbenden in gesprek te gaan om hun input op te halen, zodat deze ook bij de implementatie kan worden meegenomen. Drie elementen die zeker bij de implementatie verder moeten worden uitgedacht, zijn de organisatievorm, de nadere invulling van het programma, en het benodigde budget.

Wat betreft de organisatievorm realiseren we ons dat er al heel veel samenwerkingsverbanden, initiatieven en centra op het gebied van klimaatonderzoek bestaan en dat onderzoekers al in allerlei verbanden en netwerken actief zijn met lopend onderzoek. De intentie is nadrukkelijk niet om bestaande initiatieven te verplaatsen maar om onderzoek te versnellen en toe te voegen. Over de vraag hoe dat te realiseren is gaan we graag in gesprek met besturen van relevante kennisinstellingen.

Ten aanzien van het budget hechten we er aan te benadrukken dat de middelen voor dit initiatief niet ten koste mogen gaan van bestaande onderzoeksbudgetten. Gezien de omvang van de klimaatproblematiek is verschuiven van geld niet de oplossing en zullen additionele investeringen noodzakelijk zijn. Als besturen zullen wij ons in de komende periode dan ook inspannen om deze additionele middelen te verkrijgen.

Kortom, voor de uitwerking van de implementatie van dit initiatief zijn de ideeën die breder leven in het kennisveld in Nederland cruciaal. Om die redenen gaan we als besturen, samen met leden van de taskforce, in de komende periode graag met kennis- en onderzoeksinstituten in gesprek om input op te halen. Die input zullen we laten meewegen in de volgende fase en bij het opstellen van een implementatieplan dat begin oktober door NWO en KNAW zal worden vastgesteld.

De besturen van NWO en KNAW bedanken de leden van de taskforce en de subtaskforces voor hun inspanningen en voor het zeer bruikbare en overtuigende rapport dat dit heeft opgeleverd en zullen zich inspannen voor de spoedige realisatie van het Klimaatonderzoek Initiatief Nederland.